

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. M.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Mandíkem, advokátem se sídlem U hrušky 63/8, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 57 Az 8/2021-55,

t a k t o :

- I. Výroky I. a II. rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 57 Az 8/2021-55, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 3. 2021, č. j. OAM-858/ZA-ZA11-ZA20-2020, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Ladislava Mandíka, **se určují** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2021, č. j. 57 Az 8/2021-55, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2021, č. j. OAM-858/ZA-ZA11-ZA20-2020. Tímto rozhodnutím byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce podal dne 14. 12. 2020 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice a dne 22. 12. 2020 poskytl údaje k této žádosti. Sdělil především, že je gruzínským občanem, avšak arménské národnosti. V letech 2007 až 2014 byl členem politické strany Sjedenené národní hnutí, v době podání žádosti se však politicky neangažoval. Místo jeho bydliště v zemi původu bylo v Tbilisi, ale fakticky pobýval u svých kamarádů na různých místech. Z Gruzie vycestoval letecky dne 12. 9. 2019 do Prahy. O mezinárodní ochranu žalobce požádal z toho důvodu, že měl v zemi původu dle svých slov politické problémy s gruzínskou vládou. Od dubna do července 2019 žil v klášteře sv. Davida z Garedži u ázerbájdžánských hranic. V té době Ázerbájdžán uzavřel cestu přes hranice. Někteří Gruzínci napadli Ázerbájdžánce, kteří následně obvinili gruzínskou vládu z vyvolávání vojenského konfliktu. Ta odpověděla, že to byli nastrčení ruští agenti a Gruzie s tím nemá nic společného. Následně Gruzie označila všechny, kteří v oblasti žili, včetně žalobce, za zrádce. Z důvodu předchozích aktivit jeho rodinných příslušníků měl žalobce obavy o svůj život, proto z Gruzie vycestoval.

[3] Během pohovoru dne 22. 12. 2020 žalobce sdělil, že z Gruzie vycestoval z důvodu nebezpečí, které mu tam hrozilo, měl však rovněž platné pracovní vízum v ČR, které mu vyřizoval aktivista Davit Qacarava (herec a lídr anti-okupační organizace). Žalobce pouze podepsal potřebné dokumenty na českém zastupitelském úřadě v Tbilisi. Při vyřizování víza ani při vycestování neměl žádné problémy, neboť mu pan Qacarava zajistil, aby prošel bez letištní kontroly. Na letišti na něj čekal někdo, kdo mu pomohl vycestovat, dal mu též gruzínské razítko do pasu a doprovodil ho až do letadla. Po příjezdu do ČR pracoval v Praze v hotelu v prádelně. Následně měl žalobce s pracovním vízem problémy a jeho vízum mohlo být z neznámého důvodu zneplatněno. Důvodem jeho vycestování ze země původu byly politické problémy s gruzínskou vládou, pracovní vízum chápal pouze jako možnost k vycestování. Žalobce na otázku, jaké má s gruzínskou vládou problémy kvůli událostem na ázerbájdžánských hranicích v roce 2019, sdělil, že tyto potíže pramení z historie jeho rodiny. Žalobcův otec byl řadovým vojákem v sovětské armádě a vykonával službu s dalšími vojáky arménské národnosti. Když začala válka v Abcházii v letech 1991 a 1992, jeho otec bojoval s dalšími vojáky arménské národnosti proti Gruzíncům, přičemž gruzínská vláda označila jeho otce za zrádce. Žalobcův otec se pak začal skrývat a žalobce žil se svou matkou a bratrem v Tbilisi. V té době byl žalobce ještě malým dítětem, ale matka mu sdělila, že u nich doma se na otce často ptali gruzínští vojáci. Následně vyhrožovali i jeho matce, že žalobce a jeho bratra zabijí. Začali se proto skrývat na různých místech v Gruzii a otec je navštěvoval jen příležitostně. V roce 2002 žalobce viděl otce naposledy. V roce 2003 otec zemřel na následky otravy. Že byl otráven, žalobci řekl otcův kamarád, přičemž žalobce neví, kdo tento čin spáchal.

[4] Dále žalobce sdělil, že jeho dědeček žil na hranicích s Jižní Osetií a Gruzínci jej považovali za separatistu. V roce 1991 se dědečka pokusili na zahradě zabít gruzínští vojáci, on však přežil. Syn dědečka, který je plukovníkem v ruské armádě, si svého otce následně vzal k sobě do Ruska a tam dědeček žalobce zemřel přirozenou smrtí. Na dotaz, jak tyto příběhy otce a dědečka souvisí s jeho problémy v zemi původu, žalobce sdělil, že z výše popsanych důvodů byli nuceni se s matkou a bratrem schovávat. Žalobce měl strach vyslovit své příjmení, aby si jej s otcem a dědečkem nespojili. Žalobce vystudoval v Tbilisi univerzitu (obor mezinárodních vztahů), kde v době jeho nástupu jen málo lidí znalo jeho minulost.

pokračování

Žalobce se na univerzitě cítil ohrožen, když na jedné přednášce v roce 2012 jeho spolužák prohlásil, že činy Adolfa Hitlera byly správné, žalobce se proti tomu ohradil. Po přednášce jej dotyčný fyzicky napadl. Pokud by žalobci nepomohl vyučující a ostatní studenti, neví, jak by to s ním dopadlo. Žalobce daný incident nenahlásil, neboť nechtěl, aby se policie dozvěděla jeho jméno. Změnil však obor na vysoké škole a od té doby měl klid až do září či října roku 2018. V té době potkal jednoho známého z dětství, který znal žalobcovu identitu. Když žalobce vycházel z obchodu, napadla jej skupina mladíků. Křičeli, že je synem zrádce a proč je naživu. Žalobce jim utekl, ale na policii to opět nenahlásil, neboť by tito lidé zjistili, kde se nachází, a hrozila by mu smrt. K dotazu, jací lidé mu usilovali o život, žalobce uvedl, že neví, ale že šlo o skupiny lidí, které chtěly zabít jeho dědečka a otrávit jeho otce. Přestože žalobce s předcházejícími událostmi nemá nic společného, lidé se mohou za jeho předky mstít i jemu. V roce 2018 žalobce bydlel u svého kamaráda v Kachetii. Když byl v práci, volal mu, že jej u něj hledali nějací neznámí lidé, kteří měli žalobcovu fotografii.

[5] Žalobce poté odjel do kláštera sv. Davida z Garedži. Tam žalobce neměl žádné konkrétní potíže, ale po výše zmíněných událostech na hranicích v roce 2019 gruzínská vláda označila gruzínské občany za ruské agenty. Proto se začal obávat, že i on bude vyšetřován a zjistí se, kdo byl jeho otec a dědeček, a bude s těmito událostmi spojován. V zemi původu neměl potíže se státními orgány. Přestože se cítí být národnostně Arménem, vždy uváděl, že je Gruzíнец. Pokud by uvedl, že se jako Gruzíнец necítí, některé skupiny by se na to dívaly nevraživě. V současné době v Gruzii probíhá řada procesů, v nichž byli někteří lidé obviněni jako zrádci, např. N. I. a I. M., kteří pracovali jako kartografové a pohybovali se na hranicích s Ázerbájdžánem ve stejné době jako žalobce. V souvislosti s tímto procesem volal žalobce domů svému kamarádovi, právníkovi. Ten žalobci sdělil, ať ani neuvažuje o návratu, neboť mu hrozí nebezpečí a mohou se ho chtít zbavit. Byť žalobce žádnou aktivitu na hranicích s Ázerbájdžánem neprovozoval, gruzínská vláda by se jej mohla chtít zbavit, neboť lhala o událostech na hranicích, a pokud by žalobce řekl pravdu, tak by měla problémy. Žalobce je přesvědčen o tom, že mu v případě jeho návratu do Gruzie hrozí smrt. Vláda by si našla příležitost, aby se jej zbavila, např. by mohla zinscenovat autonehodu.

[6] V řízení o žalobcově žádosti si žalovaný obstaral jedinou informaci o zemi původu, a to jím zpracovanou zprávu z listopadu 2020 nazvanou Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu. Ve zprávě je zmíněno, že v Gruzii obecně a soustavně nedochází k pronásledování ani k mučení či nelidskému či ponižujícímu zacházení, byť některé nedostatky v oblasti lidských práv přetrvávají a některé ze základních ústavních práv a svobod nejsou úřady zaručeny dostatečně ani rovnoměrně (např. porušování soudní nezávislosti a nestrannosti, porušování soukromí a násilí či výhrůžky vůči LGBTI osobám). Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu legálních prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství a dalším justičním institucím. Případnou nečinností a zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který velmi aktivně za dodržování lidských práv vystupuje, a řada nevládních organizací, které poskytují efektivní pomoc v případech porušení práv jednotlivců. Centrální vláda však nemá pod kontrolou separatistické regiony Abcházie a Jižní Osetie, které vytvořily paralelní struktury a jsou závislé na Ruské federaci. Vzhledem k přítomnosti ruských vojenských jednotek a pohraniční stráž je tyto regiony fakticky pod kontrolou Ruské federace.

[7] Zmiňovaným rozhodnutím ze dne 2. 3. 2021, č. j. OAM-858/ZA-ZA11-ZA20-2020, žalovaný zamítl žádost žalobce dle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou

V odůvodnění konstatoval, že žalobce pochází ze státu (Gruzie), který s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie Česká republika považuje dle § 2 bodu 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění účinném do 30. 9. 2023 (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, přičemž žalobce dle žalovaného neprokázal, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. S ohledem na informace o politické situaci a dodržování lidských práv v Gruzii a rovněž na výpověď žalobce dospěl žalovaný k závěru, že v jeho případě lze Gruzii za bezpečnou zemi původu považovat. Žalovaný nepovažoval žalobcem tvrzenou obavu za opodstatněnou. Přestože žalobce tvrdil, že se obával vyslovit své jméno a skrýval se, zároveň uvedl, že byl v letech 2007 až 2014 členem politické strany Sjedenocené národní hnutí a vystudoval rovněž vysokou školu. Jediný incident, který se ve škole odehrál s dalším studentem, nesouvisel s aktivitami jeho předků. K incidentu z roku 2018 se skupinou mladíků a k tomu, že měl být v témže roce hledán v Kachetii, žalovaný konstatoval, že se žalobce neobrátil na státní orgány, ombudsmana ani nevládní organizace, které dle výše uvedené informace o zemi původu v Gruzii poskytují jednotlivcům efektivní pomoc při porušení jejich práv. Žalovaný dále dodal, že žalobce sám nevyvíjel při pobytu u ázerbájdžánských hranic žádnou aktivitu a osobně neměl žádné potíže. Konflikt mezi Gruzínci a Ázerbájdžánci v roce 2019 nijak nesouvisí s potížemi jeho otce či dědečka, které se týkaly konfliktu v Jižní Osetii, resp. v Abcházii v letech 1991 a 1992. Žalovaný rovněž dospěl k závěru, že se žalobce mohl v případě potíží v Gruzii obrátit s žádostí o pomoc na kompetentní orgány. Dále žalovaný dodal, že považuje žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu za účelovou, neboť ji žalobce podal až poté, co v ČR pozbyl oprávnění k práci. Žalobcovu tvrzení ohledně vycestování bez jakékoliv kontroly, ačkoli v cestovním dokladu je potvrzení o provedení pasové kontroly, má jen přidat na významnosti žalobcově azylovému příběhu.

[8] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 7. 10. 2021, č. j. 57 Az 8/2021-55, zamítl. Krajský soud konstatoval, že zmiňovanou informaci o zemi původu, kterou si žalovaný obstaral, považuje za aktuální. Přisvědčil žalovanému, že Gruzie je (s výjimkou Jižní Osetie a Abcházie) bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a že žalobce neprokázal, že by ve vztahu k němu bezpečnou zemí nebyla. Žalobce netvrdil, že by pobýval v Jižní Osetii či Abcházii, kde by se zřejmě nemohl domoci ochrany gruzínských státních orgánů. Skutečnost, že jeho dědeček žil u hranice s Jižní Osetií a jeho otec bojoval ve válce v Abcházii, není v této souvislosti relevantní. Dle krajského soudu žalobce nijak nedoložil své obavy z gruzínské vlády a jeho tvrzení ani neodpovídají podkladům ve spise. Krajský soud považuje za nepravděpodobné, že by všichni lidé vyskytující se na hranicích s Ázerbájdžánem v roce 2019 byli vládou označeni za zrádce. Pokud by k něčemu takovému došlo, byly by takové skutečnosti uvedeny ve zprávách lidskoprávních a mezinárodních organizací. Stejně tak se jeví krajskému soudu nevěrohodné tvrzení žalobce, že gruzínská vláda usiluje o jeho život s ohledem na tvrzené pronásledování jeho otce a dědečka. Žalobcův otec byl jedním z tisíců řadových vojáků, přičemž z ničeho nevyplývá, že by gruzínská vláda řadové vojáky v obdobném postavení pronásledovala. Žalobce při jednání soudu uváděl, že jeho otce zabily ozbrojené síly, ačkoliv v řízení před žalovaným tvrdil, že neví, kdo za smrtí jeho otce stojí. Žalobce nijak logicky nepropojil ani tvrzené pronásledování svých předků s tím, proč by gruzínská vláda měla v současnosti usilovat také o jeho život. Krajský soud připomněl, že žalobce na jednu stranu sice tvrdí, že se celý život skrývá, na druhou stranu

pokračování

uvádí, že byl více než 7 let členem tamní politické strany a vystudoval univerzitu v Tbilisi a žádné problémy s tamními státními orgány neměl. Krajský soud shrnul, že žalobce neprokázal, že v jeho případě neplatí presumpce bezpečné země původu, neboť věrohodně nedoložil, že by jej gruzínská vláda pronásledovala či mu hrozila z její strany vážná újma.

[9] Krajský soud k tvrzeným obavám žalobce ze strany soukromých osob zmínil, že jej fyzicky napadl spolužák na univerzitě v roce 2012, když nesouhlasil s jeho hodnocením Adolfa Hitlera. Dále uvedl, že jej také napadla skupina mladíků. Nejprve vypověděl, že neví, o jakou skupinu šlo, pak dodal, že šlo o tytéž lidi, kteří usilovali o život jeho dědečka a kteří otrávil jeho otce (přestože současně uváděl, že neví, kdo jeho otce otrávil). Při jednání před soudem hovořil o tom, že se nejednalo o neznámé mladíky, ale o členy ultrapravicové organizace Gruzie pro Gruzince, resp. Gruzínský marš, která funguje již od devadesátých let. Krajský soud tak z těchto důvodů pochybuje o hodnověrnosti žalobcových tvrzení. Z protokolu o pohovoru přitom nevyplývá, že by žalobce neměl prostor tuto organizaci zmínit. Žalovaný se jej výslovně ptal na to, jací lidé měli usilovat o jeho život. Krajský soud zdůraznil, že by žalobce případně mohl využít řady prostředků ochrany, které jsou v Gruzii dostupné. Závěrem krajský soud označil za nešťastně formulovanou podpůrnou argumentaci žalovaného vztahující se k letištní kontrole, na zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí to však podle krajského soudu nic nemění.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[10] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž předně podotkl, že je to žalovaný a krajský soud, kteří jsou podle jeho názoru vázáni zásadou materiální pravdy, přičemž v této souvislosti stěžovatel zopakoval svá tvrzení a zdůraznil, že jsou pravdivá. Jako státní občan Gruzie arménské národnosti je vystaven nebezpečí v kontextu známých konfliktů mezi Gruzii a Arménií po rozpadu SSSR. Stěžovatelovu obavu umocňuje pronásledování jeho otce a dědečka. Přestože stěžovatel úspěšně dokončil studium v Tbilisi, čelil osobnímu riziku – nemohl se svobodně projevovat a později byl napaden kvůli odhalení své identity, což ho přinutilo změnit obor studia. Po ukončení studií se opět skrýval u ázerbájdžánských hranic. Stěžovatel byl rovněž v letech 2007 až 2014 členem politické strany „*Sjednocené národnosti*“, jejímž cílem byla změna přístupu gruzínské vlády prostřednictvím politického dialogu, což ho ještě více vystavilo riziku pronásledování. Stěžovatel dále namítá, že politické problémy jeho rodiny souvisejí s oblastmi Jižní Osetie a Abcházie, které nebyly považovány za bezpečné části Gruzie. Krajský soud interpretoval stěžovatelem tvrzené skutečnosti během jednání formalisticky a nesprávně.

[11] Krajský soud vycházel z informací, které si o Gruzii obstaral žalovaný, z nichž plyne, že se jedná o bezpečnou zemi původu, aniž by zohlednil situaci národnostních menšin, jejichž postavení je v Gruzii problematické. Ke svému vycestování z Gruzie stěžovatel uvádí, že ho uskutečnil způsobem, který nevzbudil ve větším rozsahu podezření. Stěžovatel rovněž považuje hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu, jak je provedl žalovaný, za neaktuální.

[12] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že stěžovatel neprokázal, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný zdůraznil, že stěžovatelova tvrzení ve správním řízení a při jednání soudu jsou vzájemně rozporná, přičemž při posuzování vycházel ze zjištěného skutkového stavu. Žalobou napadené rozhodnutí i rozsudek krajského soudu považuje žalovaný za zákonné a dostatečně odůvodněné. S ohledem na uvedené žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl, případně aby ji pro nepřijatelnost odmítl.

III.

Přerušení řízení

[14] Nejvyšší správní soud při projednávání věci zjistil, že Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 6. 2022, č. j. 41 Az 14/2022-30, požádal Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžných otázkách ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Soudní dvůr řízení o daných předběžných otázkách vedl jako věc C-406/22, CV *proti Ministerstvu vnitra České republiky*. Otázky předložené krajským soudem zněly následovně:

„1. Má být kritérium určení bezpečných zemí původu pro účely čl. 37 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany v příloze I písm. b) k této směrnici – tedy že daná země poskytuje ochranu proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím dodržování práv a svobod stanovených v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, a to zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 uvedené úmluvy nelze odchýlit – vykládáno tak, že pokud země odstoupí od závazků podle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v případě ohrožení ve smyslu čl. 15 této úmluvy, pak již nesplňuje dané kritérium pro své označení coby bezpečné země původu?

2. Má být čl. 36 a 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany vykládán tak, že brání tomu, aby členský stát označil určitou zemi jako bezpečnou zemi původu jen částečně s určitými teritoriálními výjimkami, v jejichž případě se domnívka, že je tato část země pro žadatele bezpečná, neuplatní, a pokud členský stát zemi s takovými teritoriálními výjimkami za bezpečnou označí, pak nelze dotčenou zemi jako celek považovat coby bezpečnou zemi původu pro účely této směrnice?

3. Je-li odpověď na některou ze dvou výše předložených předběžných otázek pozitivní, má být čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládán tak, že soud rozhodující o oprávněm prostředku proti rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti žádosti podle čl. 32 odst. 2 uvedené směrnice, vydanému v řízení podle čl. 31 odst. 8 písm. b) této směrnice, musí k rozporu označení země za bezpečnou s unijním právem z uvedených důvodů přihlídnout z úřední povinnosti (ex officio) i bez námitek žadatele?“

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že zejména rozhodnutí Soudního dvora o druhé a třetí z uvedených předběžných otázek může mít vliv na rozhodování o nyní projednávané věci, neboť rovněž v posuzovaném případě bylo přezkoumávané rozhodnutí založeno na tom, že země původu žadatele (v tomto případě Gruzie) byla označena jako bezpečná země původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, a to s teritoriálními

pokračování

výjimkami území Jižní Osetie a Abcházie. Nejvyšší správní soud proto podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. usnesením ze dne 5. 9. 2022, č. j. 5 Azs 324/2021-32, přerušil řízení o kasační stížnosti, a to do doby rozhodnutí Soudního dvora o uvedených předběžných otázkách.

[16] Velký senát Soudního dvora vydal rozsudek ze dne 4. 10. 2024, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, ECLI:EU:C:2024:841, jímž o předběžných otázkách rozhodl takto:

„1. Článek 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany ve spojení s její přílohou I musí být vykládán v tom smyslu, že třetí země nepřestává splňovat kritéria pro své označení coby bezpečné země původu pouze z toho důvodu, že využije právo na odstoupení od závazků stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, která byla podepsána dne 4. listopadu 1950 v Římě, podle článku 15 této úmluvy, avšak příslušné orgány členského státu, který provedl takové označení, musí posoudit, zda podmínky uplatnění tohoto práva mohou toto označení zpochybnit.

2. Článek 37 směrnice 2013/32 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby třetí země mohla být označena jako bezpečná země původu, pokud některé části jejího území nesplňují materiální požadavky takového označení, jež jsou uvedeny v příloze I této směrnice.

3. Článek 46 odst. 3 směrnice 2013/32 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že je-li k soudu podán opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, která byla posouzena ve zvláštním režimu použitelném na žádosti podané žadateli pocházejícími z třetích zemí, které jsou v souladu s článkem 37 této směrnice označeny za bezpečné země původu, musí uvedený soud v rámci úplného a ex nunc posouzení, které stanoví tento čl. 46 odst. 3, přihlídnout na základě skutečností obsažených ve spise a těch, se kterými byl seznámen v průběhu řízení, k tomu, že došlo k porušení materiálních požadavků takového označení uvedených v příloze I uvedené směrnice, i když toto porušení není na podporu tohoto opravného prostředku výslovně namítáno.“

[17] S ohledem na odpadnutí překážky, resp. rozhodnutí Soudního dvora o uvedených předběžných otázkách, Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 15. 10. 2024, č. j. 5 Azs 324/2021-53, rozhodl o pokračování v řízení.

[18] V tomto usnesení zároveň účastníkům sdělil, že pokud se hodlají k věci po rozhodnutí Soudního dvora vyjádřit, nechť tak učiní ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto usnesení. Soud však žádné vyjádření účastníků neobdržel.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[20] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak

nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*.

[21] Stěžovatel v tomto případě namítá taková zásadní pochybení žalovaného i krajského soudu (zejména co se týče hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu), která by mohla mít dopad do jeho hmotněprávního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[22] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[23] Nejvyšší správní soud již v situaci, kdy z citovaného rozsudku velkého senátu Soudního dvora *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, vyplývá, že Česká republika označila Gruzii za bezpečnou zemi původu s teritoriálními výjimkami Abcházie a Jižní Osetie v rozporu s čl. 37 ve spojení s přílohou I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) a že k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné dle § 16 odst. 2 zákona o azylu právě z toho důvodu, že žadatel pochází z Gruzie neoprávněně považované za bezpečnou zemi původu, měl krajský soud přihlížet v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv EU z úřední povinnosti, rozhodoval v rozsudku ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Azs 86/2023-35, přičemž konstatoval následující (body 16 a 22 až 27):

pokračování

„Rozhodnutí žalovaného jsou založena na aplikaci konceptu bezpečné země původu, což vyplývá z toho, že žádosti obou stěžovatelů byly zamítnuty s odkazem na § 16 odst. 2 zákona o azylu pro zjevnou nedůvodnost. To se projevuje jednak v rozsahu zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným, jednak ve vymezení důkazního břemene aplikovaného žalovaným při posuzování žádosti stěžovatelů. Zpráva o zemi původu, z které žalovaný vycházel, je zaměřena na obecný popis skutečností vymezených kritérii pro určení bezpečných zemí původu [§ 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a čl. 37 ve spojení s přílohou I směrnice Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“)]. Ze zprávy zřetelně plyne, že hodnocení v ní obsažené se týká pouze části území Gruzie, tedy s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie. Situace v Abcházii a Jižní Osetii není ve zprávě vůbec popsána, natož hodnocena z hlediska kritérií upravených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a příloze I procedurální směrnice. Rozhodnutí žalovaného jsou založena na tom, že vzhledem k označení Gruzie za bezpečnou zemi původu se uplatní domněnka, podle níž občanům této země nehrozí pronásledování ani vážná újma ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Je na žalobcích, aby tuto domněnku vyvrátili a prokázali opak. Jedná se tedy o mechanismus posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který je zásadním způsobem odlišný od běžného režimu posuzování žádostí, jak ostatně ve svých rozhodnutích přiléhavě popsal žalovaný a ostatně i krajský soud.

(...)

Z výše uvedeného vyplývá, že Česká republika v rozhodném období, tj. v celém průběhu správního řízení i řízení před krajským soudem, považovala za bezpečnou zemi původu pouze část Gruzie, a to s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie. Právní otázkou, zda lze podle procedurální směrnice označit za bezpečnou zemi původu pouze část území země původu, se zabýval Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) v rozsudku ze dne 4. 10. 2024 ve věci C-406/22 CV proti Ministerstvu vnitra České republiky, a to na podkladě případu, jenž se týkal Moldavska, které Česká republika považovala za bezpečnou zemi původu s výjimkou Podněstří.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že aby bylo možno označit třetí zemi za bezpečnou zemi původu, musí být podmínky uvedené v příloze I procedurální směrnice splněny na celém jejím území. V případě žadatelů pocházejících ze země původu, ve vztahu k níž jsou materiální požadavky stanovené v příloze I procedurální směrnice splněny pouze na části území, upřednostnil normotvůrce úplné posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a tedy vyloučil možnost užít zvláštní režim posuzování, který má povahu výjimky ze základního pravidla. Soudní dvůr uzavřel, že čl. 37 procedurální směrnice brání tomu, aby třetí země mohla být označena jako bezpečná země původu, pokud některé části jejího území nesplňují materiální požadavky takového označení, jež jsou uvedeny v příloze I této směrnice.

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) a § 86 odst. 4 zákona o azylu neupřesňují, zda lze za bezpečnou zemi původu označit i stát, jenž splňuje materiální požadavky pro takové označení pouze na části území. Tyto vnitrostátní právní normy je nicméně třeba vykládat eurokonformně, tedy v souladu s čl. 37 procedurální směrnice a její přílohou I, jak byly vyloženy Soudním dvorem ve věci C-406/22.

Podle čl. 95 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, je soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní

smlouvou. Nejvyšší správní soud byl povinen zvážit, zda § 2 bod 7 prováděcí vyhlášky je v souladu se zákonem o azylu, vyloženým eurokonformně. Dospěl k závěru, že tomu tak není, neboť uvedené ustanovení prováděcí vyhlášky označuje za bezpečnou zemi původu takový stát, ve vztahu k němuž neplatí materiální požadavky upravené v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu pro celé jeho území. Sám žalovaný neměl za to, že by na celém území Gruzie byly splněny podmínky upravené v příloze I procedurální směrnice, resp. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, a proto v prováděcí vyhlášce stanovil, že Gruzie je bezpečnou zemí původu s výjimkou dvou jejích částí, a to Abcházie a Jižní Osetie (viz důvodovou zprávu k vyhlášce č. 68/2019 Sb., kterou byla Gruzie zařazena na seznam bezpečných zemí původu, dostupnou na <https://apps.odok.cz/veklep>; č. j. předkladatele MV-120060-4/OBP-2018). Na okraj lze doplnit, že ani ve správním řízení žalovaný neshromáždil podklady, které by se zabývaly situací v těchto dvou územích, nad nimiž nemá gruzínská státní moc kontrolu a která jsou fakticky pod kontrolou Ruské federace.

Pro rozpor § 2 bodu 7 prováděcí vyhlášky se zákonem o azylu nemohl Nejvyšší správní soud k tomuto ustanovení přihlédnout, a tedy aplikovat na projednávanou věc. Rozhodnutí žalovaného jsou tak nezákonná, neboť aplikovala koncept bezpečné země původu a s tím související procesní odchylky ve vztahu k žádostem stěžovatelů, kteří pochází ze státu, jenž byl zařazen na seznam bezpečných zemí původu v rozporu se zákonem o azylu.

Krajský soud měl z výše uvedeného důvodu obě rozhodnutí žalovaného zrušit pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. (...) Soudní dvůr v rozsudku ve věci C-406/22 totiž současně dovodil z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, že i když porušení pravidel stanovených touto směrnicí pro označení určitého státu za bezpečnou zemi původu nebylo žalobcem výslovně namítáno, představuje toto porušení právní otázku, kterou se musí soud zabývat v rámci úplného a ex nunc posouzení projednávané věci. Je třeba mít za to, že rozhodující prvek zamítavého rozhodnutí, které je založeno na označení třetí země za bezpečnou zemi původu, je nutně zahrnut v žalobě, kterou žalobce podal proti rozhodnutí. Soud rozhodující o žalobě tak musí posoudit legalitu takového označení na základě čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice.“

[24] Ani v nyní posuzované věci nemá Nejvyšší správní soud důvod, aby se od svých citovaných závěrů jakkoli odchyloval. Ačkoli stěžovatel v žalobě výslovně nepoukazoval na rozpor označení Gruzie jakožto bezpečné země původu s čl. 37 ve spojení s přílohou I procedurální směrnice, namítal, že jeho výše uvedený azylový příběh údajně úzce souvisí s regiony, které byly vyňaty z hodnocení Gruzie jakožto bezpečné země původu, takže žalovaný „nesprávně opřel své rozhodnutí o ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu“. Jak již však bylo konstatováno, i kdyby stěžovatel tuto žalobní námitku neuplatnil, byl krajský soud povinen přihlížet k tomu, že žalovaný neoprávněně postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, i bez námítky z úřední povinnosti, což krajský soud neučinil. Musel by tak postupovat i v případě, pokud by posouzení důvodnosti stěžovatelovy žádosti nijak přímo nesouviselo se situací v Jižní Osetii či Abcházii, neboť rozhodující ve světle citovaného rozsudku velkého senátu Soudního dvora je to, že Gruzie mohla být zařazena na seznam bezpečných zemí původu jen v případě, že by žalovaný shledal bezpečným celé její území, což se nestalo, takže žalovaný v žádném případě nebyl oprávněn postupovat podle § 16 odst. 2 zákona o azylu (k tomu srov. ve vztahu k obdobnému hodnocení Moldavska s teritoriální výjimkou Podněstří bod 60 rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022-154, vydaného ve věci posuzované velkým senátem Soudního dvora právě v rozsudku *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*). V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že hodnocení Gruzie jako

pokračování

bezpečné země původu bylo v době rozhodování krajského soudu neaktuální, čímž nemíří přesně na zmiňované pochybení krajského soudu, které však způsobuje v každém případě nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v nynější věci, k níž je Nejvyšší správní soud dle § 109 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. povinen přihlížet z úřední povinnosti.

[25] Je tedy zřejmé, že rozsudek krajského soudu ani rozhodnutí žalovaného nemohou v světle citovaného rozsudku velkého senátu Soudního dvora obstát, přičemž vzhledem k uvedené vadě spočívající v neoprávněném postupu žalovaného dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud nemohl v této fázi řízení zabývat dalšími kasačními námitkami stěžovatele.

[26] Ani v dalším řízení nebude žalovaný bez dalšího oprávněn postupovat dle § 2 bodu 8 vyhlášky č. 328/2015 Sb., ve znění účinném od 1. 10. 2023, který označuje Gruzii za bezpečnou zemi původu, tentokrát již bez jakýchkoli teritoriálních výjimek. Krajský soud v Brně k této otázce u obdobného vypuštění teritoriální výjimky (Podněstří) u Moldavska jakožto bezpečné země původu v aktuálním znění vyhlášky č. 328/2015 Sb. zdůraznil ve zmiňovaném rozsudku ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022-154, bodech 63 a 64, následující:

„Nad rámec právě uvedeného soud jen upozorňuje na novelizaci vyhlášky (vyhláškou č. 289/2023 Sb., účinnou od 1. 10. 2023), po které je nyní Moldavsko na seznamu bezpečných zemí původu celé. V dalším řízení to bude mít relevanci s ohledem na přechodné ustanovení čl. II vyhlášky č. 289/2023 Sb. Podle něj se žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky posuzují podle vyhlášky č. 328/2015 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky. Žalovaný má podle tohoto přechodného ustanovení před vydáním rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona o azylu poučit žadatele o udělení mezinárodní ochrany přicházejícího z Moldavska o skutečnosti podle věty první a umožnit mu prokázat, že v jeho případě stát, ze kterého přichází, za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

Soud v té souvislosti upozorňuje, že postup podle § 16 odst. 2 zákona o azylu bude v dalším řízení možný, jen pokud informace o Moldavsku, které žalovaný učiní součástí správního spisu, budou dokládat, že tato země skutečně splňuje na celém svém území – tedy včetně Podněstří – podmínky podle přílohy I procedurální směrnice (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020-52, č. 4270/2022 Sb. NSS). Jinými slovy bude muset na základě aktuálních zpráv doložit, že se situace v Podněstří zlepšila a že již i tato oblast splňuje podmínky požadované procedurální směrnicí. Pokud to žalovaný nedoloží, pak bude muset žádost žalobce posoudit v plném režimu. Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu nebude moci použít.“

[27] V rozsudku ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 8/2024-38, v němž již hodnotil postup žalovaného podle aktuálního znění vyhlášky č. 328/2015 Sb., Krajský soud v Brně konstatoval (body 49 až 53):

„Je třeba připomenout, že vyhláška až do 30. 9. 2023 vymezovala v § 2 bodě 15 Moldavsko jako bezpečnou zemi původu s výjimkou Podněstří. Krajský soud v rozsudku ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022-154, vysvětlil, že takovéto vymezení bezpečné země původu odporovalo požadavkům procedurální směrnice, jak je vyložil rozsudek Soudního dvora. V roce 2022 v Podněstří docházelo k četným případům mučení a jiného nelidského či ponižujícího zacházení, zejména ze strany podněsterských orgánů. Podle podněsterských předpisů také bylo možné udělit

trest smrti (blíže viz body 55 až 59 citovaného rozsudku). Situace v Podněstří ostatně byla důvodem, proč ho Česko dlouho nepovažovalo za bezpečnou část Moldavska.

Novelou vyhlášky (provedenou vyhláškou č. 289/2023 Sb.; „novela vyhlášky“) už je ovšem Moldavsko na seznamu bezpečných zemí původu celé (§ 2 bod 16 vyhlášky). Důvodová zpráva k novele vyhlášky v obecné části uvádí, že:

„Návrh novely rovněž vypouští teritoriální výjimky u dvou zemí, které na seznamu bezpečných zemí původu zůstávají (Gruzie a Moldavsko). (...) Platí, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany, který pochází z bezpečné země původu, může zejména při pohovoru prokázat, že v jeho konkrétním případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze. Pokud nebude správní orgán schopen tvrzené skutečnosti či důkazy individuálně vyhodnotit ve lhůtě pro rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti podle § 27 odst. 5 zákona o azylu, je nutné žádost o mezinárodní ochranu posoudit v běžném režimu. Zařazení země na seznam bezpečných zemí původu tedy nebrání individuálnímu posouzení situace u konkrétního žadatele o mezinárodní ochranu bez aplikace konceptu bezpečné země původu. Povinnost individuálního posouzení každé žádosti ve věci mezinárodní ochrany tak opravňuje na seznamu bezpečných zemí původu ponechat i dvě země, u kterých se navrhuje vypuštění tzv. teritoriální výjimky. Jde o geografické oblasti, které nejsou pod absolutní kontrolou vlády daného státu a tyto oblasti nelze v mezích kritérií daných procedurální směrnici a zákonem o azylu považovat za bezpečné. Pokud by z těchto oblastí pocházející osoba požádala o udělení mezinárodní ochrany, bylo by nutné vzít v potaz bydliště v těchto oblastech a žádost by zpravidla byla posuzována ve standardním řízení o mezinárodní ochraně.“

Ve zvláštní části pak důvodová zpráva k novele vyhlášky uvádí:

„Dále se v bodě 8 a 16 vypouští tzv. teritoriální výjimka. Jak již bylo uvedeno výše, s ohledem na povinnost individuálního posouzení každé žádosti není v rozporu s povinností zachovat přístup k mezinárodní ochraně osobám, které jí potřebují. V současné době je před Soudním dvorem EU vedeno řízení, které se mimo jiné týká územních výjimek v určení bezpečné země původu. Soudní dvůr EU by měl odpovědět, zda je souladné s právem EU, pokud je určitá třetí země zařazena na národní seznam bezpečných zemí původu s výjimkou určitého území. Jedná se o otázky položené správním soudem České republiky ([...] C-406/2022).“

Je třeba upozornit, že důvodová zpráva k novele vyhlášky nepopisuje, co se v Moldavsku a konkrétně v Podněstří změnilo k lepšímu. Naopak stále přiznává, že jde o geografickou oblast, kterou nelze podle procedurální směrnice považovat za bezpečnou. Důvodem zrušení teritoriální výjimky a zařazení celého Moldavska včetně Podněstří na seznam bezpečných zemí původu podle všeho byly předběžné otázky, které krajský soud podal Soudnímu dvoru.

Ve spise je pak zpráva Hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu, Stav: říjen 2023. V této zprávě se o Podněstří píše jen, že:

„Mimo kontrolu ústřední vlády v Kišiněvě zůstává tzv. Podněstří, které se od Moldavska odtrhlo v roce 1991, vytvořilo paralelní státní struktury a je z velké části závislé na Ruské federaci.“

Nic více se v této jediné zprávě, o kterou se žalovaný opřel, o Podněstří neobjevuje (k irelevanci otázky skutečné kontroly Moldavska nad Podněstřím pro vymezení bezpečné země

pokračování

původu jako celku viz body 134 až 144 stanoviska generálního advokáta – pozn. soudu). Ze žádného z relevantních zdrojů a podkladů tedy neplyne, jaké jsou věcné důvody, pro které lze nyní Podněstří považovat za bezpečnou část Moldavska. Jinými slovy krajský soud nemá před sebou od žalovaného podklad, na jehož základě by mohl přezkoumat, zda Podněstří – a tedy i celé území Moldavska – splňuje podmínky přílohy I procedurální směrnice pro vymezení této země coby bezpečné země původu.

Jestliže tedy podle unijního práva musí bezpečná země původu splňovat kritéria procedurální směrnice na celém svém území, což musí dokládat informace o takové zemi, které jsou součástí správního spisu, pak těmto požadavkům žalovaný nedostál.“

[28] Obdobné závěry platí i v nyní posuzované věci ohledně postupu žalovaného ve vztahu k zemi původu stěžovatele, tedy Gruzii. Jak již bylo konstatováno, i v nynějším případě bylo doposud posouzení žádosti stěžovatele jakožto zjevně nedůvodné v režimu § 16 odst. 2 zákona o azylu založeno pouze na velmi stručné informaci OAMP MV z listopadu 2020 v rámci hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu, která však navíc výslovně vypouští z tohoto hodnocení území separatistických regionů Abcházie a Jižní Osetie s tím, že centrální vláda nemá pod kontrolou tato území, která naopak podléhají faktické kontrole Ruské federace. Současné znění vyhlášky č. 328/2015 Sb. by tedy bylo na případ stěžovatele použitelné pouze v případě, pokud by žalovaný v novém hodnocení Gruzie jakožto bezpečné země původu, které by učinil součástí správního spisu, důkladně zhodnotil i situaci ve zmiňovaných separatistických regionech a dospěl k závěru, že splňují podmínky přílohy I procedurální směrnice k tomu, aby i tato území Gruzie mohla být považována za bezpečná.

[29] V opačném případě bude žalovaný povinen posoudit žádost stěžovatele v plnohodnotném řízení (nenastanou-li důvody pro zastavení řízení dle § 25 zákona o azylu či neshledá-li žalovaný důvod pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodně dle § 16 odst. 1 zákona o azylu). To znamená, že bude v prvé řadě povinen si obstarat podrobnější informace o zemi původu, než je jeho zmiňované stručné hodnocení Gruzie jakožto bezpečné země původu. Vzhledem k azylovému příběhu stěžovatele by se tyto informace měly zejména (a nikoli výlučně) týkat postavení arménské národnostní menšiny v Gruzii, dále situace rodinných příslušníků osob, které se účastnily některého z dřívějších ozbrojených konfliktů na území Gruzie, a to na protigruzínské straně, a rovněž informace o stěžovatelem zmiňovaném gruzínsko-ázerbajdžánském pohraničním konfliktu a o případných rizicích pro osoby, které se v daném místě v době tohoto konfliktu pohybovaly, jakož i na informace o prostředcích ochrany proti pronásledování či působení vážné újmy ze strany nestátních subjektů a o efektivitě těchto prostředků. Zároveň by bylo vhodné, aby žalovaný provedl se stěžovatelem doplňující pohovor, v němž by zohlednil i jeho tvrzení při jednání před krajským soudem a v němž by mu předestřel rozpory v jeho dosavadních výpovědích, které mu žalovaný a následně i krajský soud vytkl, a umožnil mu je vysvětlit. Na základě takto doplněného dokazování bude pak žalovaný povinen posoudit hodnověrnost výpovědi stěžovatele a následně případně i důvodnost jeho žádosti z pohledu možného pronásledování z azylově relevantních důvodů ve smyslu § 12 zákona o azylu či skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že půjde o plnohodnotné rozhodování o stěžovatelově žádosti, bude žalovaný povinen posoudit její důvodnost i z hlediska ostatních forem mezinárodní ochrany dle § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu, byť doposud nebyly v azylovém příběhu stěžovatele akcentovány.

V. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je kasační stížnost důvodná, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu, s výjimkou jeho výroku III. o přiznání odměny a náhrady hotových výdajů ustanovenému advokátovi, zrušil. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný, jak již bylo uvedeno, postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[31] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel byl na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci úspěšný, měl by tedy vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů.

[32] Stěžovatel ovšem byl ve smyslu § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v relevantním znění, osvobozen od placení soudního poplatku v řízení o žalobě i o kasační stížnosti, v obou těchto řízeních byl zastoupen ustanoveným advokátem a z ničeho neplyne ani stěžovatel nedoložil, že by mu v souvislosti s těmito řízeními vznikly jakékoli jiné náklady. Vzhledem k tomu Nejvyšší správní soud rozhodl, že se stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[33] Jak již bylo konstatováno, i v řízení o kasační stížnosti byl stěžovatel zastoupen advokátem, Mgr. Ladislavem Mandíkem, kterého mu ustanovil již krajský soud. Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování, hradí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce a náhrada jeho hotových výdajů činí 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. Odměnu a náhradu hotových výdajů za řízení o žalobě již přiznal ustanovenému zástupci krajský soud výrokem III. napadeného rozsudku, jenž zůstává tímto rozsudkem Nejvyššího správního soudu nedotčen.

pokračování

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. listopadu 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu